

Lubań – ratusz miejski

Lubań, miasto położone nad Kwisą, początkowo był osadą łżycką strzegącą przeprawy przez rzekę. W wieku XIII otrzymał prawa miejskie. W tym też czasie zaszła konieczność wybudowania obiektu służącego, jak byśmy to dzisiaj powiedzieli, urzędowi miasta.

Pierwszy ratusz powstał już w latach 1222-25. Niestety, nie służył on długo, a obecnie pozostała z niego tylko część zwana Wieżą Kramarską. Ponieważ był on w tamtych czasach niezbędny, podjęto decyzję o budowie nowego budynku, który jest dzisiaj bez wątpienia najcenniejszym zabytkiem Lubania.

Pierwotny obiekt powstał w 1539 roku według projektu architekta J. Lindnera, na miejscu wyburzonego domu kupieckiego. Jednak już w roku 1544 uległ zniszczeniu. Pożar pochłonął go łącznie ze złożonym w nim archiwum. Odbudowa trwała do początku 2 połowy XVI wieku. W 1627 roku zbudowano nową salę obrad nazwaną Królewską. Według przekazów powodem nadania takiej nazwy były wiszące w niej obrazy z podobiznami królów polskich i saskich. Kolejnym zniszczeniom uległ podczas pożarów w latach 1659 i 1760. Jednak zawsze odbudowywano go. Stało się tak również po II wojnie światowej.

Budynek posiada liczne zdobienia, między innymi piękne portale, w tym największy (od północy) z 1539 roku, z umieszczonym na gładkiej architrawie napisem upamiętniającym budowę ratusza w latach 1539-41. Kasetony ościeży zdobią profile męskich głów. W roku 1847 portal przerobiono na okna, a obecnie ponownie służy jako ozdoba otworu drzwiowego.

Portal główny uformowano na wzór łuku triumfalnego. Obok jego klucza znajduje się data 1543, a pod fryzem nad architrawem dwa herby. Jeden to orzeł cesarski, a drugi z prawej, to herb miasta. Czworoboczna wieża przechodząca górą w ośmiobok, z umieszczonym na niej zegarem, zwieńczona jest barokowym hełmem z 1697 roku, rekonstruowanym w latach 1970-71. Projekt restauracji wnętrza wykonał architekt wrocławski Tadeusz Broniewski. Na uwagę zasługują sklepienia parteru oraz sala królewska na drugim piętrze. Od południa wmontowano piękny portal przeniesiony ze stojącego nieopodal budynku szkoły zawodowej, który ze względu na zły stan techniczny rozebrano. Inny portal, wraz z drzwiami, prowadzący do muzeum (od wschodu) pochodzi z rozebranego pałacu w Kościelnikach. Część parteru zajmuje powstałe w 1975 roku *Muzeum Osadnictwa Wojskowego*, w którym możemy dowiedzieć się prawie wszystkiego o powojennym zagospodarowywaniu tych ziem. Od 1982 roku prowadzone są tu również prace naukowo-badawcze dotyczące dziejów Lubania i regionu.

Krzysztof Tęcza